

AT forvirring?

Den netop offentliggjorte opgave til årets AT-eksamen må vække forundring – for ikke at sige forvirring – hos de fleste historielærere. I de sidste par år har vi forklaret vores elever, at historie er både et humanistisk og et samfundsvidenskabeligt fag. Derfor var overraskelsen stor, da det fremgik af årets AT-opgave, at historie udelukkende kan anvendes som et humanistisk fag. Denne begrænsning kan – som jeg ser det – kun skyldes en politisk overvejelse, hvis eneste formål er at undgå et samarbejde mellem historie og sprogfagene, og dermed presse eleverne til at lave en kombination med et naturvidenskabeligt fag, idet samfundsfag de facto er holdt ude af dette års AT som en konsekvens af fagets aktualitetskrav¹. Fra et historiefagligt perspektiv er det både trist og mærkværdigt, at historie er reduceret til et humanistisk fag.

Det er trist, fordi kombinationen mellem dansk/sprogfagene og historie er oplagt for en hel stribe af emner, der falder inden for den angivne tidsperiode. Et samarbejde, hvor historie analyserer den samfundsmæssige udvikling i relation til et litterært værk, vil for de fleste elever være en både relevant, nærværende, givtigt og ikke mindst en naturlig kombination!

Det er mærkværdigt, da det fremgår af lærerplanen for historie, at faget er både humanistisk og samfundsfagligt. Fagkonsulent Lene Jeppesen har i sidste nummer af historieforeningens fagblad *Noter* netop redegjort for fagets dobbelte status i videnskabsteoretisk henseende. Her peger hun på, at historie fungerer såvel nomotetisk som ideografisk, og forbinder dette med henholdsvis det samfundsfaglige og det humanistiske. Demarkationsprincippet er således måden, der arbejdes på – fokuseres der på det unikke, aktørsynspunktet, bevæger vi os i det humanistiske område, mens den samfundsfaglige del udgøres af generelle betragtninger, teorier og modeller – altså struktursynspunktet. Hertil må også komme det genstandsfelt eleven arbejder indenfor, idet undersøgelser af samfundsmæssig udvikling og forandring nødvendigvis må placere historie inden for det samfundsfaglige hovedområde.

I den daglige undervisning er disse to niveauer ofte sammenblandet og dermed svære at skille ad, og med den begrænsning, der ligger i AT-opgaven, opstår der en stribe paradoksale problemer. Man kan således forestille sig en kreativ elev, der vælger at skrive i et sprogfag og historie ved at lade sprogfaget arbejde samfundsfagligt (jf. AT-fagkonsulenternes FAQ), og lade historie arbejde humanistisk med et stykke litteratur som historisk kilde til belysning af individets vilkår og handlinger! Mon ikke selv de dygtigste elever bliver videnskabsteoretisk forvirret nu? Det er da paradoksalt, at alle fag i princippet kan arbejde inden for alle fakulteter – dog undtaget historie, der trods en naturlig tilknytning til to faglige hovedområder begrænses til det ene.

Eller hvad med et samarbejde med kemi omkring farveproduktion under industrialiseringen? Det mest oplagte ville jo være at arbejde med industrialiseringen som et samfundsmæssigt fænomen,

¹ Naturligvis kan samfundsfag deltage i årets AT, men som det fremgår af fagkonsulenternes FAQ, kan en opgave ikke bestå i, at man tager afsæt i perioden 1851-1914 og derpå fokuserer på moderne emner. Det kan vel ikke læses på anden måde end, at samfundsfag fortrinsvist fungerer perspektiverende.

men det er vel udelukket med begrænsningen af historie til humanistisk fag? Nej er svaret i AT-fagkonsulenternes FAQ, da det hedder: ” *Formuleringen om historiefaget lægger ingen bånd på den viden og de metoder, faget kan anvende i arbejdet med en sag. Bestemmelsen drejer sig udelukkende om, hvilke fag historie kan indgå i samarbejde med*”. Sigtet er klart: historie skal begrænses til at arbejde sammen med de naturvidenskabelige fag. Men hvad siger man til den kvikke elev fra før? Engelsk kan jo fungere som samfundsfagligt fag, men da bestemmelsen ang. historie kun går på fagkombinationen og *ikke* det egentlige arbejde kan eleven med fordel bruge historie til at belyse den samfundsmæssige udvikling! Det vil sige, at eleven kan hævde at benytte engelsk samfundsfagligt og historie humanistisk, men i arbejdet med sagen gøre det stik modsatte! Forvirret?

Der kunne nævnes flere praktiske problemer med denne indskrænkning af det historiske genstandsfelt, og jeg finder det dybt beklageligt, at der hermed bliver så stor afstand mellem den daglige undervisning (og histories læreplan) og den AT-eksamen eleverne skal igennem. Derudover er det tankevækkende, at historie for andet år i træk pålægges begrænsninger med hensyn til mulige fagkombinationer – er det ikke på tide at historie for lov til at bruge alle fagets teorier og metoder i samarbejdet med alle fag sådan som det gælder for den øvrige fagrække?

Hertil kommer nogle strukturelle problemer, idet en hel stribe elever reelt ikke får mulighed for at skrive i to a-niveau fag grundet deres studieretninger. De er hermed stillet ulige i forhold til elever med andre studieretninger. Det kunne indvendes, at mange elever alligevel ville undgå to a-niveau fag for at sænke de faglige krav. Måske – men det ændrer ikke på, at eleverne principielt ikke er stillet lige, og da en del elever jo netop har a-niveau i deres sprogfag er de tvunget til at skrive i naturvidenskabelige fag eller samfundsfag på et lavere niveau, da de ikke uden en vis opfindsomhed kan skrive sammen med historie; er det virkelig en beslutning ministeriet skal træffe for eleverne? Hertil kommer, at en nogle elever tvinges til at bruge fag, de har afsluttet i 2.g, da de de facto ikke kan kombinere sprogfag og historie, og derfor må benytte fag, de ikke længere har. Det er urimelige forhold at byde eleverne, og man må håbe at der er mange kreative elever, der evner at sammensætte fagene, så det er sagen og den naturlige sammenhæng mellem fagene, der kommer i centrum.

Casper Døssing
Hasseris Gymnasium & IB
Formand Historielærerforeningen for gymnasiet og HF